

^{13.}
D. T. O. M. F.

DISPUTATIONEM JURIDICAM

De

CONSVETUDINE,

Ex

Nobilissimi Jctorum Ordinis con-
sensu ac permissu

P R E S I D E

DN. JOHANN-ERNESTO

NORICO, J. U. D. & pro tempore
Academ. Rectore Magnificò,

*Domino Patronò, Præceptore ac Fautore suo,
atatem colendo*

solenniter examinandum proponit

M. JO. ULRICUS MAYERUS, Lips.
Autor.

Ad D. XXX. Junij

A. O. R. M. DC. LXV.

L I P S I Æ

Typis Viduæ HENNINGI COLERI.

L. C. D. G. L. G. G. G.

D. T. O. M. F.

DISPUTATIONEM JURIDICAM

DE

CONSVETUDINE

EX

Nobilissimi Hectorum Ordinis con-

sentibus permissu

P R A E S I D E

DN. JOHANNI-ERNESTO

NORICO, J. U. D. & pro tempore

Academ. Rectore Magnifico,

Domino Paterno, Praeceptoris ac Rectoris sub-

stantem colendo

solenniter examinand. in propo-

M. JO. ULRICUS MAYERUS, Lips.

Autor.

M. D. C. C. C. C. C.

A. O. R. M. EC. LXXV.

L I P S I A E

Typis Vidor Henrichi Gleditsii

Handwritten scribbles

IN
NOMINE DOMINI NO-
STRI JESV CHRISTI.

Sic enim cum Iustinianò benè universa geruntur, si rei
principium fiat decens & amabile DEO:

Nov 6. .pr.

Et si Præfationes breves in ICris commendentur, *L. 1. ff. de O. I. Præfatio.*
quia magis faciunt ad pompam, quam ad Essentiam: *Rol.*
à Vall. P. 1. Conf. 59, et Doctores non debent, quando le-
gunt, tempus (quò nihil pretiosius, etsi vulgò nihil vilius
habeatur,) in procemijs & verbis frustratorijs expendere *arg. L.*
39. §. 1. C. de. Appellation. Idcirco nec verbosos commentarios
conscribere satago cum Cajo, *L. 1. ff. de O. I.* Sed ipsa Consuetu-
dinis nostræ principia, sine splendidis alijs principiis, aggrediar;
& quæ à Doctoribus hæc de re certatim scripta sunt, breviter deli-
babo. Satius enim esse puto, ex varijs ICtorum scriptis optima
quæq; congerere, quàm propriæ viribus industriæ excogitata pro-
ferre. Ne verò extra metas vagari videar, convenientius esse
puto Disputationi meæ certos cancellos præscribere, quibus ipsa
se contineat, (ne per rerum permissionem quandam introduc-
amus difficultatem, §. 3. *I. de. Legat.* Eamq; in tria Capita dispe-
re: quorum 1) Consuetudinis Definitionem & Divisionem, 2)
ejusdem Causas, 3) Effectus, Adjuncta, Affinia & Contraria ex-
ponet.

A 2

CAP.

CAPUT I.

DE CONSVETUDINIS DEFINITIONE & DIVISIONE.

Thesis I.

Definitio Consuetudinis est vel Nominis l. Rei. Ad clarā enim & evidentem cuiusq; Rei enodationem duo requiruntur, ὀνομασλογία & πραγμασλογία, *Hornej. Comp. Dial. L. 1. C. 11.* Definitionem autem Nominis dum præmitto, nihil absurdi multorum gravissimorum Virorum sententiā facio. Est enim illa semper præcognoscenda, ut à cognitione vocum incipientes, in ipsius rei cognitionem perveniamus, uti præclare sentit Philosophus *Libr. 1. Polit. c. 1. & arg. L. 7. §. 2. ff. de suppellectil. legat.* Hæc verò *Etymologia* Nominalis Expositio tripartita est, Etymologica, Homonymica & Synonymica. Quod Etymologiam spectat, Consuetudo est vocabulum compositum, à particulâ con & antiqvô svesco descendens, quod Veteribus & imprimis Ciceroni perquam in usu fuit, prout hoc ipsum testatum facit Buchner: in *Lexic. Fabri.* Nec quicquam nos movere *Cujacius ad L. 32. ff. de L. L.* cui eam à consuendō dictam atq; deductam visum. *Meyerus Colleg. Iur. Argent. θ. 33. fin.*

Thesis 2.

Nec Homonymia, quippe quæ errorum est genitrix, & Philosophis æqvè ac Jctis naufragium minatur præsentissimum, siccō, ut ajunt, pede prætereunda venit. Varias enim Consuetudo obtinet significationes. Sumitur autem 1) pro sociali & arctâ conjunctione, familiaritate ac conversatione, §. 1. *I. de patr. potest. L. 24. ff. d. R. N.* (2 pro usu & assuefactione alicujus privatâ, quæ etiam altera Natura dicitur, *L. 9. pr. ff. de Liber. & posthumis L. 50. §. fin. ff. de Legat. 1. L. 5. §. 5. ff. de acqu. rer. dom: 3.*) pro nudâ tantum observantiâ, quando quid ita indistinctè sine ratione & Lege fieri consuevit, *L. 37. seqq. ff. h. t. L. 1. C. quæ sit long. Consuet:* Adeò ut nec causæ cognitionem patiatur, quæ tamen rectius exempla dicuntur ac præjudicia, *Cujac. Libr. 2. Observ. 1.*
Tandem

Homonymia.

Tandem pro ipsò Iure, quod ex frequenti & inveteratò hominum usu procedit. In quò significatu iterum dupliciter accipi potest, l. late. l. strictè. Strictè quidem pro eâ tantù Consuetudinis parte, quæ in statu populari obtinet, quomodo sumitur in *L. 32. §. 1. & L. 35. ff. h. t.* Latè verò, pro quocunq; Iure non expressò consensu inductò, ut in *L. ultim. C. quæ sit long. consuet.*

Thesis 3.

Pro synonymiò se sistit, quod Consuetudo in Iure nostrò vocetur longa, *L. 35. ff. h. t.* Ius non scriptum, *§. 3. l. de l. N. G. & C.* *Synonymia.* Vetus Consuetudo, Inveterata, Prisca, antiquitus observata, Vetustas, *L. 13. §. 1. ff. de Pollicitat. L. 32. ff. h. t. L. 5. C. qui militar. poss. L. ultim. C. quæ sit long. Consuet. L. 2. ff. de aqu. & aqu. plur. arcend.* Plura synonyma ac significationes qui desiderat, vid. *Meyer. Colleg. Jur. Argent. h. t. §. 33.*

Thesis 4.

Perspectà jam nominali definitione, pergimus ad Realem. *De. Definitio.* finitur à variis variè, nec unus ferè Autorù cum alterò convenit. *Duarenus ad L. 32. ff. de LL.* definitionem suam desumit ex *Ciceronis L. 2. d. Invent.* hòc modò: Consuetudo est Jus non scriptum, quod in morem vetustas vulgi approbatione perduxit. *Donellus Libr. 1. Cap. 10.* Eam esse usum populi diuturnum pro Lege custodiendum arbitratur. Aliam affert *Azo, ad L. 2. C. quæ sit long. Consuet.* Quam tamen meritò *Bartolus Commentariò ad eand. L.* reprehendit. Nos eam sic definiendam censemus: Consuetudo est Jus Civile, non pugnans cum Lege Naturæ, diuturnis utentium moribus sine scripto inductum, & tacitò consensu Legislatoris comprobatum.

Thesis 5.

Divisio.

Communitè dividitur in Generalem, quæ vim Legis habet, & ubiq; in Imperiò Romanò servatur, ut sunt Consuetudines Feudales: & Specialem s. Localem, quæ in certâ Provinciâ est inducta & vim Statuti s. Legis municipalis habet, *L. 3. §. 5. ff. de sepulchr. violat. L. 1. & 2. C. quæ sit long. Consuet.* *Holtienfis in Rubricâ X. de Consuet.* quatuor Consuetudinis proponit species, dividens eandem in generalissimam, quæ ubiq; servatur; generalem, quæ in aliquò regnò s. provinciâ viget; specialem, quæ in civitate

viratē quādam l. etiā pagō obtinet, L. 13. §. 1. ff. *Commun: prædior.* L. 3. §. 5. ff. *de sepulchr. violat:* & tandem specialissimā s. particularem, certa alicujus familiæ solennem: Quæ divisio etiā quodammodo tolerari potest; *Vvesenbec. parat. tit. de. LL. Schneidev. Comm. ad I. t. d. I. N. G. & C. Meyer: Colleg. Jur. Argent. t. de LL. Pacius Isagog ad ff. t. de LL.*

CAPUT II. DE CAUSIS CONSVETUDINIS.

Thesis 6.

Causa Efficiens.

Causam Efficientem primūm promimus; Illa verò, Consensus Populi; hic enim & Legem condere potest, L. 32. §. 1. ff. *h. t.* Quod in liberō populō non multum habet difficultatis atq; dubitationis. Plus quæstionis est in eō, qui superiorem recognoscit. Alii existimant, necessariò hīc requiri Scientiam Principis, quia in illum omnis potestas condendi jura, Lege Regiā, translata, L. 7. *pr. ff. de Constit. Princ. c. cum non ignores 15. de præbend. Cyn. & alij in L. 2. C. quæ sit long. Consuet.* Sed falsò; quippe sic rarò, vel nunquam introduceretur consuetudo, imò & eō ipsō Legis essentiam haberet, *Dn. D. Brunnem. ad Vvesenb. Parat. t. de LL. quest. 20.* Sufficit itaq; ne Princeps contradicat, atq; tacitè patiatur consuetudinem introduci; facit hic textus in *c. 1. de Constit: in Sexto*, ubi Pontifex censetur ignorare Consuetudines ac statuta, qui tamen omnia jura in scrinio pectoris sui habere dicitur. *Bartol. ad L. de quibus. 32. h. t. numerā 11. Iason ad eand. L. numero 30. Schneidev. Comm. ad I. t. d. I. N. G. & C. numero 3. Vvesenb. Parat. t. de LL. numero 9. Anton. Perez. Comm. ad C. t. quæ sit long. Consuet. Strauch Diss. 1. §. 9. Schottan. Exam. Jurid. ad ff. t. de LL. Struv. Syntagm. Jur. C. iv Exerc 2. §. 20.* Consensus verò ille tacitus sit ac spontaneus, necesse est. Circa actus enim necessarios Consuetudo nō versatur, & ad omnem obligationē requiritur consensus liber, cui vis obstat ac metus, *Zæf. Comm. ad ff. h. t.* Proinde excludimus h. l. omnes, qui reverà consentire non possunt, quales sunt dementes, furiosi, minores 25. annis, mulieres; *Dec. in L. 2. ff. de R. 7. numero*

mero 38. per *Cyn. in d. l. 2. C. q. sit. long. Consuetud. Abb. in c. fin. col. 7. d. Consuet.* Quia consilium animi apud sceminas non tam firmum reperitur, *Bl. in c. significavit. de Rescript. col. 1.* Sed de his nihil attinet dicere, cum ob tantum temporis intervallum non attendatur nec etiam attendi possit, à quibus l. à quâ parte populi Consuetudo introducta sit, ut rectè dicit *Besold. in π. ff. d. LL. numero. 8.* Quemadmodum itaq; expressa Sanctio Legem facit, ita tacita voluntas populi Consuetudinem. Unde quoad vim ac effectum inter duo hæc nihil superest differentia; quid enim interest, inquit Iulianus in *L. 32. §. 1. h. t.* suffragiò populus voluntatem suâ declaret, an rebus ipsis & factis; *Vinn. Comm. ad l. 1. de I. N. G. & C.* Requiritur porrò, ut à majore communitatis parte observetur, aut ejus notitia habeatur, nec contradicat *L. 2. pr. ff. de Municip. fac. text. in, c. qui tacet & ibid. Dyn. de R. I. in 6to.* cum in omni communitate ad valorem actuum ejus sufficiat consensus majoris partis. *X. de his que fiunt à major.* Nam quod major pars curiæ efficit pro eò habetur, ac si omnes egissent, *L. 19. ff. ad municipal. Zæf. Comm. ad ff. h. t.*

Thesis 7.

Materiam Objectivam Consuetudinis constituunt, tum Res, tum Personæ. Res quidem & honestæ & licitæ. Rerum enim turpium ac impossibilium nulla est obligatio, *L. 185. ff. d. R. I. L. generaliter 26. ff. d. V. O.* Et Rei non bonæ pessima est Consuetudo. Omnis namq; Consuetudo rationabilis esse debet, *c. unic. x. de Consuet. L. 39. ff. h. t. Menoch. consil. 52. n. 171. VVesemb. Parat. t. d. LL.* Quapropter quicquid est contra Ius divinum, naturale l. gentium, quicquid honestati & bonis moribus repugnat, vel ad peccatum deducit sub pretextu consuetudinis defendi nec potest nec debet. Quod ad Personas, & illæ rectè ad Consuetudinis materiam pertinent, quippe quæ illâ obligantur, *Bartol. ad L. 2. C. que sit. longa.* Et licet furiosi, minores &c. eam inducere nequeant, at tamen inducta jâ consensu eorum, qui sunt ad consentiendum habiles, etiam eos obligat, *Bartol. in d. l. 2. C. que sit long. Consuet. q. 22.* Saluò tamen Minoribus beneficiò Restitutionis in integrum; videlicet si sit casus, quod venditio in quâ qui s. deceptus beneficiò suò uti, & se in integrum restituti petere potest, ut qui ad contrahendum ad-

Causa Materialis.

huc

hac idoneus non est. An verò Consuetudo pertineat ad Foren-
ses, & eos qui in locò Consuetudinis domicilia non habent, sed
ratione alicujus contractûs l. alterius negotii aliquantis per ibi
morantur, item an liget ad huc eos qui olim in locò Consuetudi-
nis habitaverunt, & jam alibi degunt, non opus est ut hîc pluribus
discutiamus, vid. citat. *Bartol. in L. 32 ff. de LL. Colum. antepen-*
usq. ad fin. Hoc tamen silentiò prætereundum non est, quod
castrum vel villa uti debeat Consuetudine ejus Civitatis, cujus Iu-
risdictionem agnoscit, vel cui per Principem unita & addicta, *Br.*
in d. L. 2. qv. 26, arg. L. 28. §. quod si, C. de Episc. & Cleric. L. 12.
§. fin. de Excusat. L. 57. in fin. ff. de Re. Judicat. Quod enim juris
est in principali, idem quoq; juris est in accessoriò ac ejusdê ad-
junctò, *arg. L. 26. §. 2 ff. de part.* Secus tamen est in castris & vi-
cis, qui habent fines limitatos nec ad Civitatem pertinent, *arg. L.*
16. ff. de acqu. rer. domini.

Causa For-
malis.

Thesis 8.

Forma Consuetudinis in duobus consistit: partim in actuum fre-
quentiâ, partim in temporis diuturnitate. Quoad actuum fre-
quentiam magna Doctoribus crux, magnum dissidium ortum,
quor nempe & quales adesse debeant. Sunt enim qui velint unû
sufficere; quorum opinio meritò exploditur, per hoc, quod actu-
um frequentia requiratur, qualem non ponit unicus actus. A com-
muni opinione, quæ duos postulat, non recedimus, ex hâc po-
tissimum ratione ac fundamentò, quod actûs requirantur in plu-
rali numerò; hic autem in dubiò duorum numerò est contentus,
L. ubi 12 ff. de testib. L. 3. C. de Episcop. audient. An autem ac-
tus illi sint Judiciales an extra Judiciales, nihil refert, quia ea, quæ
tacitò consensu introducuntur, iudicis præsentiam non requirunt,
L. 28 C. de transaction. Imò positâ necessitate hujus Requiriti,
nulla potest nasci Consuetudo; Si enim sententia debet præcedere
Consuetudinem, ita ut non nisi per eam possit introduci, repug-
nabit hoc Requiritum, quò minus dari possit prima Sententia Ju-
sta, quia sine iure feretur, vel si Sententia illa jam præsupponit
introductam Consuetudinem, eam jam ante sententiam fuisse ne-
cesse est. Hinc etiam tacitus consensus sufficit, nec opus est
contradictione & Judiciò; Imò in *L. 38. h. t.* alterutrum re-
quiritur,

quiritur, aut Consuetudo, aut rerum similiter iudicatarum au-
toritas. Hoc tamen non inficias imus, judiciales facilius quā-
doq; probare, modò sint notorij, ut verisimiliter in notitiam po-
puli venire, & ex ijs de tacitò populi consensu constare possit,
Gail. Libr. 2. Obs. 31. Qui Cameram Imperialem hanc opinionem
secutam sapius, affirmat. *Coler Process. p. 1. c. 3. Wesenb. paras.
h. t. Berlich Decis. anr. 74. Magnific. Doming Carpz. P. 2. C. 3.
Def. 22. nu. fin. Dn. Philippi Ecl. 27.* Cum verò Consuetudo fa-
cti sit, certum tempus ad eam introducendam definiri posse, ne-
gamus, quia ea non perficitur tempore, sed tacitò consensu popu-
li, qui nullò certò terminò ad quem, definiri potest. Non enim
dependet consensus à tempore, sed à scientiâ & approbatione Po-
puli, quæ scientia & approbatio quandoq; duobus actibus con-
tenta est & tempore minimò. Hos itaq; actus in tempore quidem
fieri oportet, sed nò præcisè in tanto tempore. Concurrat enim
tempus ad Consuetudinem non ut Concausa sed ut circumstan-
tia, cujus proinde quantitas ex conditione actuum mensurari de-
bet, qui si ita sunt manifesti ac potentes, ut brevi tempore robur
sumant, hoc breve pro longo est, respectu effectus. Et hinc quod
in Iure definitum non est, id arbitriò Iudicis relinquendum esse
putamus, qui pro negotij qualitate, modò longius modò bre-
vius statuere potest, arg. *L. 1. §. 2. ff. de Iur. deliber. Vinn. Comm.
ad t. I. de I. N. G. & C. Hillig. ad Donell. Libr. 1. cap. 10. Coras. ad L. 32.
ff. h. t. Duarenus Comment ad ff. Lib. 1. t. 3. Anton. Faber ad L. 38. ff. de
LL. Menoch. 2. de arb. cas. 81. nu. 7. Harprech. h. num. 40. & alij ibi allegat.
Ungeb Exerc. 2. qu. 7. Ludov. Disp. 1. §. 14.* Quamvis contrariū quam-
plurimi Dd. statuunt, qui plerumq; 10 annos requirunt, *Gail Libr.
2. Obs. 31. Mynsing. Cent. 6. Obs. 41. Arum. Exerc. Justin. 1. §. 19.
Schneidevv. ad §. 9. l. d. t. Zæf. Comm. ad ff. h. t.* Moti in primis
hâc ratione, quod Consuetudo dicatur longa, t. t. *(. quæ sit long.
Consuet.* Longum autem tempus est decennium inter præsen-
tes, *L. fin. C. de præscript. long. tempor. L. 1. pr. & §. fin. C. de Usucap.
transform.* & diuturnum, non minus decennio, *L. 16. §. 3. qui
& à quib. man.* At meminerint Longum accipi pro subjectâ ma-
teriâ, & h. l. indefinitè pro tanto tempore, intra quod in suffici-
entem populi notitiam actus Consuetudinis possunt pervenire,
B igitur

igitur & consensus longi temporis indefinitè accipiendus, pro
 sufficiente ad suum effectum, qui est Consuetudo. Quodverò
 Solon existimaverit, si Athenienses per decennium Legibus suis
 uterentur, fore ut consuetudine earum postea illas non muta-
 rent, ut refert *Herodot. Libr. 1. Historiar.* id, inquam, nobis non
 obstat, quia de aliâ Republicâ, quid, quod tantum de assuefactione
 loqui videtur. De Iure Saxonico res nullâ difficultate laborat;
 siquidem eò Iure nulla alia præscriptio (quâ res incorporales ac
 immobiles præscribuntur) cognita est, quam tricenaria cum
 annò & die dreyßig Jahr/ Jahr und Tag/ i. e. ein und dreyßig Jahr/
 Sechs Wochen/ drey Tage/ Land Recht *Libr. 1. art. 28. 29. Schnei-
 devv. d. l. supra allegatus Dn9 Carpz. Iurispr. Forens. P. 1: Const. 3.
 Def. 21. 22. Dn9 Philippi Ecl. 27.*

Thesis 9.

Ut etiam de Fine aliquid subjiciamus, sciendum, talem
 Consuetudinem finem habere, qualem omnes aliæ LL. de qui-
 bus scitè admodum dicitur: Omnium Legum finem esse extre-
 mum aut necessitatem, aut utilitatem subditorum; *cap. non debet. 8.
 de Consangu. & affin.* Eam enim ob causam consuetudo intro-
 ducta est, ne jura populitum Romani, tum etiam aliarum gen-
 tium, (cum quælibet provincia, ne dicam civitas aut villa, suas sin-
 gulares habeat consuetudines, & Iudex secundum eas judicare de-
 beat, ne litem suam faciat, per text. *Auth. jubemus. C. de Judic:
 Gail. Libr. 2. Obs. 31. L. 1. C. de Servit. & aqv.*) in incerto essent,
 sed cuiq; de Iure suo constare possit; de quibus enim causis scri-
 ptò jure & Legibus non utimur, id custodiri oportet, quod mori-
 bus & consuetudine introductum est. *D. L. 32. ff. h. t.*

CAPUT III

DE CONSVE TUDINIS EFFE- ctu, Adjunctis, Affinibus & Contrarijs.

Effectus!

Thesis 10.

Varios Consuetudo sortitur Effectus, 1) enim, quando in-
 troducta est, secundum Legē eandē confirmat & interpretatur, o-

B 2

ptima-

tima enim Legum interpretis est Consuetudo, *L. 23. 37. ff. h. t. 2)*
 cum introducitur præter Legem, quia de casu in Iure nondum de-
 cisio providet, tunc novum Ius inducit, & vim Legis obtinet, mag-
 namq; habet auctoritatem, §. 9. *I. de I. N. G. & C. L. 37. pr. L. 33.*
35. 36. ff. h. t. L. 1. 3. C. h. t. 3) quando introducitur contra Legem,
 effectus est, tollere & abrogare Legem, etiam generalem, si con-
 suetudo itidem sit generalis atq; iusta; si verò est specialis, Legem
 generalem tantum in eò locò tollit, ubi viget, §. 11. *I. de I. N. G.*
& C. L. 32. §. 1. ff. h. t. L. 1. §. 1. C. de caduc. tollend. Schneiderv.
Comm. ad I. t. de I. N. G. & C. Meyer. Colleg. I. A. h. t. Imò &
tantam vim obtinet, ut etiam obliget in conscientia, c. de his dist.
11. Zoes. Comm. ad ff. h. t. Perez. Comm. ad C. t. quæ sit long. Consuet. Fr.
Suarez L. 7. de LL. c. 4. 18. Sutholt Diss. 1. aph. 93. Mastert. Libr. 1.
Dub: 19. Dnq Struv. Syntagm. Iur. Civ. Exerc. 2. §. 22. Quamvis
dissentiat Azo. ad L. 2. C. quæ sit long. consu. qui Consuetudinem
planè Legem scriptam abrogare non posse, contendit; & Duar-
renus Libr. 2. Comm. ad ff. c. 12. Gregorius Lopez. Libr. 1. Animadv.
c. 5. Qui negant ac denegant Consuetudini omnem effectum
vincendi Legem directè, sed id fieri patientia & dissimulatione Le-
gislatoris, observantiam haud ita strictè exigentis. 4) quod
tribuat tam Ius agendi, quàm excipiendi, Br. ad L. 32. col. 9. de LL.
Ius agendi intelligimus non criminaliter, sed civiliter; Nam tunc
una cum consuetudine certa actio inducta est, & ea observari de-
bet: sin minus & Consuetudo Legem tantum interpretatur, actio
Legis locum habebit, quia Lex interpretans intelligi debet secun-
dum naturam Legis interpretatæ, ut loquitur Br. in L. nihil. 2. ff. de
conjug. cum emancip. lib. Secus est, quando de novo aliquid
inducit, tunc enim si coincidit cum actionibus aliarum Legum,
ex quoq; retineri debent; sin minus, & de Iure communi nulla
actio superest, agitur ex Consuetudine tanquam Conditione ex
Lege, L. 1. ff. de Conduct. ex L. Quando autem tribuit Ius excipi-
endi, tunc non secus ac reliquæ exceptiones, intra præfinita tem-
pora proponi debet.

Adjuncta.

Thesis II.

Consuetudini etiam varia accidunt; tum interpretatio &
 extensio, quando Consuetudo interpretationem recipit & ad

B. 3

alig

alia similia extenditur, *L. 32. pr. L. 39. ff. h. t.* Tum mutatio,
 aliâ. v. g. Lege latâ vel Consuetudine contrariâ inductâ (de quâ
 mutatione plura in *l. 13.*) Tum etiam probatio; cum enim in factô
 consistat, probanda est ab eô, qui eam allegat, ex communi Do-
 ctorum axioma, quô alleganti onus probandi incumbit, *L. 2.*
ff. de probat. & presump. l. 1. C. quæ sit long. Consuet. Mascard. de
Probation. Concl. 427. nu. 20. 26. Bl. in prælud. feudal. nu. 4. Ay-
mon Cravetta Consil. 325. Quamvis verò non sit de necessitate,
 fortius tamen quis Consuetudini credere potest, si contradi-
 ctoriô judiciô fuerit probata atq; confirmata, *L. 34. ff. h. t. l. 1.*
C. h. t. Quomodo autem sit probanda disquiritur? Nos ite-
 rum communi Doctorum opinioni adhærendum esse censemus,
 & ad ipsius probationem, si non sit notoria duos testes sufficere
 putamus per *L. 12. ff. de testib.* & quidem maximè senes adse-
 rentes, aliquid semper ita observatum fuisse, idemq; à Majoribus
 suis se audivisse, *L. 28. ff. de probation.* quamvis tutius sit plures
 testes producere posse, uti moris est in multis Provinciarum Hol-
 landicatum curijs, ubi probari debet Consuetudo per testes de-
 cem & turbam, ut Pragmatici loquuntur, non singulis examina-
 tis, sed omnibus simul unô eorum referente, ut testatur *Zæf. Comm.*
ad ff. h. t. Perez. Comm. C. t. quæ sit long. Consuet. In casu tamen
 necessitatis, ubi plures haberi nequeunt, duorum numerô Iudex
 contentus esse debet, vid. *Struv. Syntagm. Iur. Civ. Exerc. 2. l. 21.*
 Quæstio hinc exoritur inter Doctores vexatissima, an nempe u-
 nius Doctoris assertio plenè probet Consuetudinem? Quamvis
 hoc velit *Br. ad sepe. allegatam L. 32. ff. h. t.* Tamen id ipsum nos
 negamus, ex hõc fundamentô atq; ratione moti, quia quæ facti
 sunt, prudentissimos quosq; fallere possunt, *L. 2. ff. de jur. & fact.*
ignor. Dn Carpz. Libr. 1. Decis. 3. nu. 23. 25. Dn. Philip. Ecl. 28.
 Insuper & Instrumentis publicis probari posse, testatur *Mascard.*
V. 1. Concl. 4. 25. Minimè autem famâ, ut probat *Hart. Pistor.*
Observ. 217.

Affinia.

Thesis 12.

Inter affinia Consuetudinis referri solent à Doctoribus Sta-
 tuta, quæ etiam Legibus annumerantur, c. 1. 2. de Constitut. in glo.
L. 46. ff. de V. S. L. 3. §. 5. ff. de sepulchr. violat. In quibus locis
 Con-

Consuetudo & Statuta promiscuè usurpantur, Et hæc ipsa Statuta in Iure nostrò interdum vocantur Decreta, interdum & Leges municipij, t. t. ff. de decr. ab ord. fas. l. ult. ibid. l. 1. C. de serv. Reipubl. caus. De quorum materiâ cum integri extent Tractatus, Sebastian. Medic. Albert. de Rosat. Ludovic. Schrader, Io. Campegi & aliorum; ideo ad eosdem Benevolam Lectorem remitto, Quidam etiam hîc *Responsa Prudentum* annumerant, quippe quæ in l. 2. §. 5. ff. de O. I. Ius non scriptum appellantur, vid. *Strauch. Dissert. 1. ad ff. §. 13. Franzk. Comm. ad ff. t. de O. I. nu. 18.* Affinis quoq; Consuetudini est *Observantia*, quæ est frequens ille usus, ex quò tandem Consuetudo oritur. Huc pertinet *Sylus Curie*, qui certam formam præscribit, quemadmodum acta Judiciaria & sententiæ rectè præscribi debeant: Deniq; *Præscriptio*, quæ similitudinem quandam cum Consuetudine habere quidem videtur, at totò cælò ab eâ differt: Præscriptio enim ob negligentiam Dominorum introducta acquirit Ius contra invitum, unde necessario certum tempus in eâ statuendum erat Dominò, quod sufficiens videbatur ad suas sibi res perquirendas; Consuetudo autem nititur tacitò omnium consensu, ideoq; tempus aliquod necessarium ut introducatur, non ut præscribatur.

Thesis 13.

Contraria.

Quemadmodum verò omnes res suum agnoscunt interitum, suum finem; Ita & nostra Consuetudo quandoq; abrogatur, irrita fit & annihilatur: & 1.) quidem *Irrationabilitate*, quæcunq; enim Consuetudo non sapit Rationem, sed Iuri divinò aut humanò contradicit, das es nicht eine gute und vernünftige Gewohnheit sey; illa ipsò Iure irrita est & nulla, imò pro impossibili habetur, in tantum, ut si quis delictum contra Ius Naturale, veluti est Adulterium, furtum perpetraverit, mala consuetudo à pænâ eum non excuset. *Trentler. V. 1. Disp. 1. §. 9. lit B. 2.) expressâ abrogatione*, s. aliâ Lege post illam ipsam Consuetudinem latâ. Princeps enim, qui tacitè Consuetudinem introduci passus est, potest ex causâ aliquâ superveniente ponderosâ iterum dissentire; qui enim Leges condere, ille & easdem abrogare potest. Non tamen facile recedendum est à Consuetudine præcedente, sed ratio, quæ illam svasit, probè est custodienda. Quapropter ne quid con-

contra probatam & longam Consuetudinem fiat, ad sollicitudinem suam revocabit Præses Provinciæ, L. 1. ff. h. t. Zæf. Comment. ad ff. h. t. Perez. Comm. ad C. d. t. Struv. Syntagm. Iur. Civ. Exerc. 2. §. 21. Vinn. Comm. ad I. t. de I. N. G. & C.

Thesis 14.

Conclusio.

Atq; hæc ex hâc Consuetudinis amplissimâ materiâ delibasse sufficiat. Quamquam fatear lubens mihi jure meritoq; illud tritum proverbium objici posse, Herculis cothurnos ipsamet mihi aptasse. Attamen cum in magnis interdum & voluisse sat sit, Tu, *Benevole Lector*, veniam, quam obnixè exoro, meo huic conatui ætatiq; juvenanti ex æquô & bonô largire, & si quid humanitus passus fuerim (homo enim sum, humani nihil à me alienum puto,) aut quicquam adjecerim, quod assensu & suffragiô eorum, qui in iure rectè sentiunt, minus dignum sit, benignè interpretare: Omnium enim habere memoriam, (quæ valde labilis est, arg. L. 14. pr. ff. de acquir. l. amittend. poss.) & penitus in nullô hallucinari, aut nunquam à rectô tramite aberrare divinitatis magis quàm humanitatis est. Eruditamen ac meliora doceri cupio: neq; me pigebit, sicubi hæsitaverim, quærere, neq; pudebit, sicubi erraverim, discere. Et hinc cum seriâ *TRIUMPHUS DEI* Collaudatione de tabulâ manum positurus, hanc meam dissertationem hemistichio illô modestiæ plenô

Cedam, meliora docenti

FINIS.

Quem videt exoriens Titan lapsusq; sub undas,
Jura Dices vigili sollicitare manu,
Huic jocus est, dignos Te Vindice, Bartole, no-
dos

Solvere, quos æqui nescia nectit Enis.
Quin igitur Cathedram scandis, Meiere, Themistos,
Atq; paras Eridos scindere mente plicas.

*Ita, PraEximio Dn. Respondenti
applaud,*

Præses.

Ad Eximium Dn. Respondentem.

LAudo conatum. Faustum dabit his quoq; Finem,
Omnia qui in Mundô dirigit acta Deus.
Dum sectaris Avum, Tibi gloria certa parata est,
Quâ post Fata etiam Jure superbit Avus.

boni ominis causâ scrib.

*D. Samuel Lange / P.P.
& Superintend.*

MEIERE, dulce Patris & meum decus,
Sic ergò segnes rumpis acriter moras,

Ultraq;

Ultraq; semper tendis, ex humili loco
Sanctæ Themistos splendida ad fatigia,
Quò Te Priorum duxit alta gloria
Et fama dudum, mente grassatus pari?
Maecte esse Te jubemus, & quod aspicias,
Cum volta vertis ad cathedram Præsidis,
Dictum quadratis exaratum literis, †
Probare porrò. Crede, par Avis eris,
Vel major etiam fulgidis honoribus,
Seu fatafaxint nos Tibi superstites,
Seu lux suprema fessa claudat lumina,
MEIERE, dulce Patris & meum decus.

† ΜΗΔΕΝ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ.

*Suo olim discipulo, nunc Amico
dilectissimo fac,*

*L. Fridericus Rappolt,
Prof. Publ.*

01 A 6531

ULB Halle 3
002 937 506

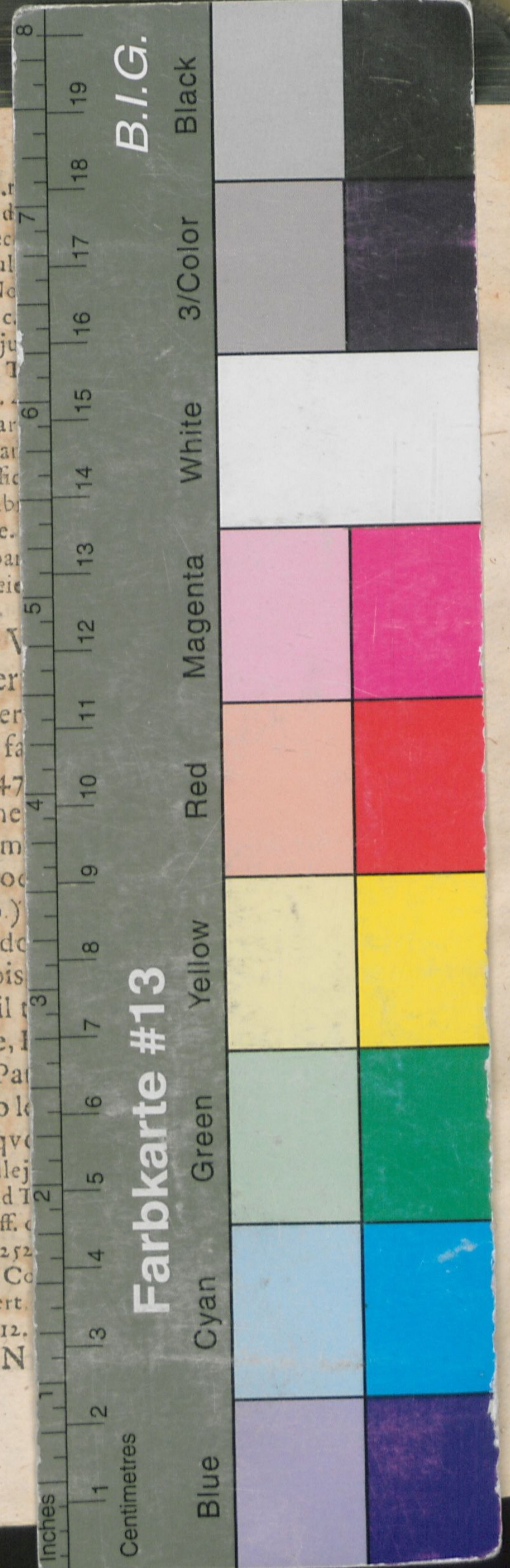

11
W 117

f.h.r
trod
Sæc
Sul
No
np.c
de ju
np. T
a. n.
char
jurat
Offic
8. ib
rere.
coar
Meie
XV
s er
nter
vi fa
247
cine
if. m
qvo
50.)
ne de
erbis
ihil
te, l
te Pat
ito lo
n, qv
Vellej
d. ad T
2, ff. c
252
& Co
cert.
l. 12.
N

D. T. ¹³O. M. F.

DISPUTATIONEM JURIDICAM
De
CONSVETUDINE,

Ex
Nobilissimi Jctorum Ordinis con-
sensu ac permissu

P R E S I D E

DN. JOHANN-ERNESTO
NORICO, J. U. D. & pro tempore
Academ. Rectore Magnificô,

Domino Patronò, Præceptore ac Fautore suò,
atatem colendo

solenniter examinandum proponit

M. JO. ULRICUS MAYERUS, Lips.
Autor.

Ad D. XXX. Junij

A. O. R. M DC LXV.

LIPSIÆ
Typis Viduæ HENNINGI COLERI.

H. C. Sigl...

